

AURORA SILANTO

KARHUN
TYTÄR

KARHUN TYTÄR

Karhun tytär

Perinnesatuja aikuisille

Aurora Silanto

© 2022 Silanto, Aurora

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki,
Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt,
Saksa

ISBN: 978-952-80-6510-4

SISÄLTÖ

Aluksi	6
Metsänpeitossa	7
Susia ja ihmisiä	12
Toinen ihmissusitarina	15
Aarnivalkeat	18
Veden väkeä	21
Paimenessa	27
Poika ja metsänneito	32
Karhun tytär	40
Vuorenkuninkaan morsian	48
Salasynnyttäjä	56
Anni ja peikot	61
Runonkeruumatkalla	68
Rakkaustarina	77
Marjatan tarina	80
Lempi	84

Aluksi

Tämän kirjan sadut ja tarinat pohjautuvat pitkälti suomalaiseen kansanperinteeseen, sen henkilöhahmoihin, olentoihin ja tapahtumiin. Uskomustarinoissa kerrotaan tavallisesti vain keskeiset tapahtumat, saduissa voidaan todeta sankarien elävän onnellisina elämänsä loppuun tai todeta vain: sen pituinen se! Usein lukijaa, ainakin minua, jäävät mietityttämään monenlaiset tarinan ulkopuolelle jäävät asiat. Mietin, mitä tapahtumien pää- ja sivuhenkilöt ajattelivat ja tunsivat ja ennen kaikkea, mitä sitten tapahtui. Tällaisista pohdinnoista ovat syntyneet nämä kertomukset.

Metsänpeitossa

– Tämä kortti tuo mieleeni Esan. Kuvassa on suuri valtameri ja siellä purjehtiva laiva kulkee vakaasti kohti päämäärää, kertoi Margit. Hän jatkoi puhettaan, ja Hillevi tiesi, että sitä jatkuisi vielä useita minutteja. Margit kuului niihin ihmisiin, joiden oli vaikea lopettaa, kun oli saanut esiintymisvuoron.

Työpaikan virkistyspäivä oli aloitettu tutustumisleikillä, vaikka kyllähän he kaikki tunsivat toisensa ainakin nimeltä. Useimmat olivat työskennelleet samassa firmassa vähintään viisi vuotta, siinä ajassa ehtii kuulla yhtä ja toista työtoverien perhe- ja sukulaisuussuhteista, harrastuksista ja elämäkatsomuksista. Palkanlaskijana Hillevi tiesi myös kaikkien palkat ja useimpien sairaudetkin, sillä poissaolojen lääkärintodistukset tulivat nekin hänen pöydälleen. Innokas virkistyskonsultti oli kuitenkin vakuuttanut, että he kaikki tietäisivät itsestään ja toisistaan paljon uutta ennen päivän päättymistä.

Hillevi katseli työtovereitaan odottaessaan korttileikin päättymistä. Kukaan ei näyttänyt kuuntelevan puhujaa. Useimmat niistä, jotka olivat jo esiintyneet, näyttivät kyllästyneiltä ja välinpitämättömiltä, kun taas ne, joiden vuoro oli vasta tulossa, selvästi miettivät kuumeisesti omia vuorosanojaan. Hilleviä vastapäätä istui Siina silmät kiinni ja huulet liikkuen. Hillevi tiesi, että Siina jännitti sosiaalisia tilanteita, toisinaan jopa työkavereille puhumista. Kaikki eivät nauttineet esiintymisestä niin kuin Margit.

Tutustumisleikin jälkeen virkistyskonsultti esitteli päivän aktiviteetit, jotka olivat yllättävän fyysisiä ottaen huomioon, että osanottajista puolet oli keski-ikäisiä tai sitä vanhempia naisia. Marita, siistijä, sinnitteli viimeistä vuotta ennen eläkkeelle pääsyä.

– Minä en rupea tuollaisiin naruissa roikkumisiin ja veivauksiin, sanoi Margit. Eivät tuossa kestä kädet eivätkä polvet.

Margitilla oli kohtalaisen ylipainon lisäksi päättäväisyyttä ja arvovaltaa. – Eiköhän tehdä niin, että nuo himourheilijat jäävät tänne keikkumaan, loput voivat lähteä kävelyille metsään. Ei siellä ole oikein mitään ruskaa tai muuta katseltavaksi, mutta mustikoita on metsä täynnä. Voidaan ottaa astiat mukaan ja poimia samalla piirakkamarjat.

Hilleviäkin metsässä käveleminen houkutteli enemmän kuin nuoratikkaat, seinäkiipeily ja käsipyörät. Useimmat kuitenkin jäivät joko innokkaina tai uteliaina suunniteltuihin aktiviteetteihin, joten konsultti päästi hiukan pitkin hampain puoli tusinaa naista

metsään. Hän kuitenkin teki ison numeron mustikoista ja haki heille jokaiselle kunnon ämpärin. Samalla hän jo suunnitteli illan yhdeksi ohjelmanumeroksi mustikkakuningattaren kruunaamista. Joku urheilemaan jäävistä iloitsi myös mustikoista; jos poimijat laistavat päivän muun ohjelman, olisihan aivan oikein, että he keräisivät edes sitten kaikille marjoja. Ja jos jokainen metsään lähtevistä naisista poimisi ämpäriinsä täyteen, niin kaikille halukkaille riittäisi piirakkamarjojen verran kotiin viemisiä.

– Minä kyllä vien kaikki poimimani marjat itse kotiin, mumisi joku, mutta Margit jo kehuskeli, miten tultaisiin katselemaan urheilusuorituksia sitten, kun ämpärit oli poimittu täyteen. – Ei siihen kovin kauaa mene, mehän ollaan kaikki reippaita poimijoita! Otetaan vielä muovikasseja mukaan, jos satutaan löytämään sienä.

*

Marjoja oli löytynyt jonkun verran, mutta ei läheskään niin hyvin kuin he olivat toivoneet. Oli pitänyt hajaantua, kierrellä ja kaarrella, noppia muutama marja sieltä, toinen täältä. Hillevin ämpäri oli silti vähän yli puolillaan, kun hän laski sen maahan parin mättään väliin ja oikaisi selkensä venytteläkseen kunnolla. Olisi kyllä jo aika lähteä kotiin, tai siis pois metsästä. Polvet sattuivat kyykkimisestä ja selkä tuntui jumittuneen kumaraan asentoon. Oli ihanaa oikaista itsensä ihan suoraksi ja antaa katseen liikkua muuallakin kuin marjamättäissä. Oikeastaan oli ollut tyhmä koko marjojenpoimimisidea, olisi ollut hauskenempi vain pelkästään tehdä kävelyretki metsässä, pysyä merkityillä kävelypoluilla ilman ryteiköissä tarpomista. Mutta kun toiset poimivat niin kyllä toki hänkin.

Metsä on vihreä, Hillevi ajatteli. Se on totta ja samalla ei ole. Tuntui, että metsässä oli kymmeniä eri värejä, vaikka kaikki oli vihreää. Miksiköhän suomalaisilla ei ole kymmeniä sanoja metsän väreille niin kuin joillakin kansoilla lumelle, mietti Hillevi. Sanotaanhan tietysti koivunvihreä ja kuusenvihreä, mutta miksei voisi olla vaikka koivio ja kuusimo? Mutta tietysti pitäisi sitten vielä olla erikseen se ihana kevätkoivun vihreys ja keskikesän syvävihreys ja vielä syksynvihreys ennen lehtien kellastumista.

Hillevi astui pari askelta sivuun ja painoi kätensä suuren puun rungolle. Silläkin oli jokin väri, mutta oliko se harmaanruskea vai ruskeanharmaa tai jotain muuta? Ainakin tämä puu on vanha, Hillevi ajatteli. Se on varmaan seissyt tässä yli sata vuotta,

varmaan kauemminkin. Hillevi ei tiennyt varmasti, kuinka kauan puut elävät. Kauemmin kuin ihmiset kuitenkin. Jos istuttaisi tänään puun taimen, niin lapsenlapset voisivat aikuisina istua puun alla juomassa kahvia. Isoäitinne istutti tämän puun, he kertoisivat omille lapsilleen. No, hänellä tosin ei ollut lapsia eikä lapsenlapsia, mutta noin yleensä. Jos hän olisi koulutyttonä istuttanut pienen taimen, se olisi oikea, iso puu nyt.

Hetken mielijohteesta Hillevi painautui puuta vasten ja kiersi kätensä sen ympärille. Runko oli haarautunut kahdeksi aivan alhaalta, tai ehkä siinä oli kaksi puuta. Kädet eivät ihan yletyneet yhteen molempien runkojen toisella puolella. Nythän minä ole sellainen puunhalaaja, ajatteli Hillevi. Jossain lehdessä oli ollut juttu puunhalaajista. Siinä oli myös kerrottu, että metsässä liikkuminen voimaannuttaa ja lisää terveyttä. Hillevi naurahti. Hänellä itsellään olisi varmaan selkä kipeänä huomenna kaiken tämän kumartelun ja kykkimisen jälkeen, hän kun tavallisesti harrasti lähinnä lukemista. Mutta hyvähän metsässä oli hengittää ja kaunistakin, kun vain ehti katsella ympärilleen.

Hillevi huokaisi. Lepotauko oli pidetty, nyt pitäisi jatkaa poimimista. Ärsytti, että mustikoitten poimimisesta oli tehty jonkinlainen urakka sen sijaan, että pääasiana olisi ollut metsässä liikkuminen. Missä oli ämpäri? Tuolla! Jotenkin Hillevi ei vain saanut kävellyksi ämpäriinsä luo, vaan jäi seisomaan puun vierelle. Hän kuunteli. Ilsa huusi häntä nimeltä. – Hillevi, tule, lähdetään pois, huuteli Ilsa. Hän tuli lähemmäs, katseli ympärilleen, mutta ei huomannut Hilleviä. Hilleviä nauratti. Hän päätti odottaa, että Ilsa tulee vielä lähemmäs ja sitten yllättää tämän.

Ilsa näki Hillevin marjaämpäriin ja käveli sen luokse. Hän katsoi ympärilleen, muttei vieläkään huomannut puun runkoon nojaavaa Hilleviä. Sitten Ilsa vilkaisi vielä hätäisesti ympärilleen, tarttui Hillevin marjaämpäriin ja kaatoi siitä siekailematta aika satsin omaan ämpäriinsä! Hänen ämpäriissään ei näyttänyt ennestään kovin paljon marjoja olevankaan, mokoma laiskuri! Ilsa laski Hillevin vajentuneen ämpäriin samaan paikkaan takaisin ja huusi taas: – Hillevi! Tule jo, lähdetään!

Hillevi aikoi astua esiin ja antaa Ilsalle aika ryöpytyksen marjaämpäriin vajentamisesta, mutta jotenkin hän ei pystynyt tekään sitä. Hän pystyi liikuttamaan käsiään ja jalkojaan, mutta ei voinut astua askeltakaan. Hän yritti huutaa, mutta ääntä ei tullut, selvästikään Ilsa ei kuullut.

Hillevi tiesi, että hänen pitäisi olla paniikissa, huutaa, rimpuilla päästäkseen irti jostakin, mitä ei tuntenut. Hän tunsi itsensä kuinkin aivan rauhalliseksi, vaikka hämmentyneeksi. Margit tuli Ilsan luokse, toiset jäivät odottamaan kauemmas polulle. – Hillevin ämpäri oli tässä, näytti Ilsa. Mutta Hillevi on poissa.

Hilleviä vähän naurattikin, kun hän näki Ilsan kurkkivan pensaiden alle häntä kutsuen. Ehkä Ilsa arveli, että hän olisi huvikseen piiloutunut pensaan alle. Margit hoputti naisia matkaan, pitäisi mennä esittelemään marjasaalista, kyllä Hillevi tulisi perästä. Kun kaikki olivat menneet, Hillevi tajusi olevansa yksin metsässä pääsemättä kotiin. Pääsisikö hän koskaan irti tästä, mikä häntä piteli? Paleltuisiko hän kuoliaaksi vai nääntyisikö nälkään? Löytäisikö joku joskus hänen ruumiinsa vai jäisikö hän iäksi tuntemattomalla tavalla kadonneitten joukkoon? Hillevi istui sammaleelle ja nojasi selkänsä puun runkoon. Tässä istun enkä muuta voi, hän ajatteli. Tällaista ei voi oikeasti tapahtua, tällaista ei ole varmasti tapahtunut kenelläkään koskaan ennen.

Hillevi yritti hengittää rauhallisesti ja ajatella tilannetta järkevästi. Hän oli yksin metsän vankina, metsänpeitossa... Sellaisesta hän oli lukenut, joskus ennen vanhaan oli sellaiseen uskottu. Se ei ollutkaan pelkkää satua vaan totta, sillä nyt hän oli metsänpeitossa, sen hän tajusi ihan varmaksi.

Hillevi yritti miettiä, mitä tarinoissa oli kerrottu metsänpeitosta. Ainakin joissain tarinoissa oli ollut myös metsän väkeä, haltioita ja metsänneitoja. Ne kai olivat joskus ihmisille vaarallisia ja vihamielisiä, mutta joskus ystävällisiä ja leikkisiä. Ehkä joku metsänhaltia oli huvikseen vanginnut hänet metsänpeittoon, ja tulisi ehkä kohta päästämään hänet irti? Hillevi katseli ympärilleen, näkyisikö mitään erikoista, mikä osoittaisi metsänhaltian olevan lähellä. Hän kuiskaili itkunsekaisella äänellä avunpyyntöjä, vaikka toisaalta jokin puoli hänessä piti naurettavana ajatusta anella metsänhaltialta apua. Tuskinpa mikään metsänneito tulee pelastamaan, satuolentojahan ne ovat.

Juuri tällä hetkellä Hillevi ei ollut nälkäinen, mutta ennen pitkää hän epäilemättä kuolisi nälkään. Hän oli menettänyt ajantajunsa, mutta tiesi olleensa metsässä jo vaikka kuinka kauan, tunteja ainakin. Hillevi alkoi olla hädissään. Vaikutti siltä, että metsän henki tai mikä tahansa olikaan se, joka hänelle oli puhunut, oli poissa. Hän liikutteli käsiään ja jalkojaan, ne liikkuivat, mutta kävelemään hän päässyt. Hän tuskastui ja hänestä alkoi tuntua

Tämän kokoelman kertomusten inspiroijina ovat pääosin olleet kotimaiset uskomustarinat, joiden funktiona on aikanaan ollut opettamisen ja varoittamisen lisäksi myös hämmästyttäminen ja viihdyttäminen.

Usein lukijaa, ainakin minua, jäävät mietityttämään monenlaiset tarinan ulkopuolelle jäävät asiat. Mietin, mitä tapahtumien pää- ja sivuhenkilöt ajattelivat ja tunsivat ja ennen kaikkea, mitä sitten tapahtui. Tällaisista pohdinnoista ovat syntyneet nämä kertomukset.

BoD

9 789528 065104